ARNHEMS SOCIAAL NOODPLAN

Een antwoord op de prijsstijgingen, de exploderende armoede en de groeiende schuldenproblemen

SP fractie in de gemeenteraad Arnhem

Inhoudsopgave

Een Arnhems sociaal noodplan is nodig 2

Financieel overzicht 5

Pak onze energie terug 6

Geen afsluitingen van gas en energie 7

Geen huisuitzettingen door betalingsachterstanden 8

Bevries de huren in Arnhem 9

Energietoeslag voor alle huishoudens tot 130% van de bijstandsnorm 10

Energietoeslag ook voor Arnhemmers die studeren 11

Lastenverlaging huurders en lage en middeninkomens door belastingruimte vastgoedsector te benutten 12

Belastingteruggave Arnhemse huishoudens 13

Help Arnhemse ondernemers 14

Ondersteun Arnhemse verenigingen 15

Snel aanpakken van de slechtste huizen 16

Arnhemse ID-kaart prijsverhoging terugdraaien 17

Een Arnhems sociaal noodplan is nodig

Steeds meer Arnhemmers komen in de problemen door de gestegen rekeningen. Zij zien de kosten van de dagelijkse boodschappen, benzine, energie, de huren enorm stijgen. In juni dit jaar zei het CPB al dat 1,2 miljoen huishoudens in acute financiële nood kunnen komen en dus de kosten van levensonderhoud niet meer kunnen betalen. Inmiddels zijn de kosten die werden gebruikt in deze berekening van het CPB al sneller opgelopen dan in het toenmalige donkerste scenario. Dit raakt ook Arnhemmers hard.

Dat weten we niet alleen van de modellen en berekeningen die zijn gedaan. Maar dat horen we ook als we langs de deuren gaan en met Arnhemmers in gesprek gaan. We horen het in vergeten wijken zoals Malburgen, de Geitenkamp, het Broek en Presikhaaf, maar ook in de Laar en Vredenburg. De boodschappen en benzine zijn voor veel mensen niet meer te betalen. Laat staan als je in een slecht geïsoleerd huurhuis woont en de energierekening komt. Een energierekening die al veel te hoog was, dit jaar al flink was gestegen, en die nog vele malen hoger dreigt te worden.

Het raakt niet alleen de mensen met een lager inkomen, maar ook de middeninkomens komen in de knel. Door de gestegen energierekening en andere kosten dreigen kleine bedrijven in de problemen te komen. Sportclubs zien zich genoodzaakt om de contributie te verhogen of moeten de deuren helemaal sluiten. Daarmee staat werkgelegenheid en gezondheid op het spel. Ook de lokale lasten voor Arnhemmers stijgen enorm. Zo wil het college de woonbelasting jaarlijks met 5% verhogen. Dit college heeft de afvalbelasting verhoogd en wil deze nog verder verhogen. Daarmee worden Arnhemmers extra hard geraakt.

De gevolgen van de gestegen kosten kunnen desastreus zijn voor Arnhemmers. De directeur van netbeheer Nederland gaf op 7 september aan dat ze rekening houden met het moeten afsluiten van 1 miljoen huishoudens van energie, omdat mensen de rekening niet meer kunnen betalen. Mensen die de huur niet meer kunnen betalen kunnen hun huis verliezen door betalingsachterstanden. Als contributie wordt verhoogd of verenigingen de deuren sluiten, stoppen mensen met sporten, met alle gevolgen voor de gezondheid van doen. Kinderen die eenmaal zijn gestopt met sporten zullen niet altijd weer beginnen met sporten zodra dat weer kan. En bedrijven die failliet zijn verdwijnen, en banen die verloren gaan zijn weg.

Natuurlijk komt het kabinet met maatregelen. Of die voldoende zijn en op tijd komen om Arnhemmers de steun te geven die nodig is moet nog blijken. Er komt een energieplafond, maar wat dat precies betekent voor de energierekeningen van Arnhemmers, sportverenigingen of kleine bedrijven is nog niet duidelijk. Aan oorzaken, zoals het vermarkten van onze energie, wordt niets gedaan. De energietoeslag wordt ook komend jaar alleen toegekend aan een zeer beperkte groep Arnhemmers, terwijl de nood veel breder is.

Het is niet verantwoord af te wachten. Ingrijpen is nu nodig. Er is een integrale aanpak nodig om de oorzaken en de gevolgen aan te pakken in Arnhem. Daarom stelt de SP-fractie het volgende sociaal noodplan voor:

1. Het privatiseren en vermarkten van het Arnhems warmtenet terugdraaien. Onze energie hoort in publieke handen, in dienst van Arnhemmers in plaats van de winsten voor bijvoorbeeld het Zweedse staatsbedrijf Vattenfall;

2. Ervoor te zorgen dat niemand in Arnhem van gas en energie wordt afgesloten omdat ze de rekening niet kunnen betalen. De kosten van de problemen die daaruit voortvloeien zijn namelijk vele malen hoger en het menselijk leed dat volgt ook;

3. Ervoor te zorgen dat niemand in Arnhem uit huis wordt gezet vanwege betalingsachterstanden, omdat huisuitzettingen zeer ingrijpen in de bestaanszekerheid van Arnhemmers, en zeer groot menselijk leed met daaropvolgende problemen veroorzaakt;

4. Ervoor te zorgen dat de sociale huren in Arnhem bevroren worden, zodat wonen betaalbaar blijft;

5. Energietoeslag ook toe te kennen aan de groepen die dat keihard nodig hebben, namelijk Arnhemmers met een inkomen tot 130% van het minimum;

6. Arnhemmers met een laag inkomen niet meer uit te sluiten van energietoeslag omdat ze studeren;

7. Verhoging van de lokale lasten voor Arnhemmers terug te draaien, door de lokale lasten voor huurders en lage en middeninkomens aanzienlijk te verlagen en die van vastgoedpartijen aanzienlijk te verhogen. Het opleggen van extra lasten aan Arnhemmers in deze tijd is onnodig en voor Arnhemmers niet te betalen;

8. Een belastingteruggave van de afvalbelasting zodat grote groepen lage en middeninkomens, voor wie de gemeente nu niets doet maar steun ontzettend goed kunnen gebruiken, direct verlichting in de portemonnee gegeven wordt;

9. Het MKB in Arnhem zoveel als mogelijk ondersteunen, door een fonds in te stellen van 5 miljoen euro. Daarmee behouden we belangrijke kleine ondernemers in Arnhem, en werkgelegenheid;

10. Sportverenigingen te ondersteunen zodat Arnhemmers daar samen kunnen blijven sporten;

11. Versneld isoleren en verduurzamen van de slechtste huizen zodat de energierekening omlaag kan;

12. De prijsverhoging van de ID-kaart die tijdens de vorige collegeperiode is doorgevoerd weer terug te draaien.

Deze maatregelen zijn nodig en kunnen worden betaald door andere politieke keuzes te maken. Namelijk:

1. De financiering van Rijksgezelschappen is géén gemeentelijke taak. Door deze taak over te laten aan Rijk en Provincie bespaart de gemeente 10 miljoen euro.
2. Het Stadstheater moet gerenoveerd worden, maar dat kan ook op een normale manier en tegen veel lagere kosten. Hiermee kunnen tientallen miljoenen worden bespaard.
3. In de vastgoedsector worden grove winsten gemaakt. Bovendien heeft het vorige stadsbestuur de vastgoedsector een effectieve belastingverlaging gegeven. De gemeente Arnhem laat hier veel geld lopen.
4. De Arnhemse politiek is sinds 2018 steeds meer geld aan zichzelf en aan hun ondersteuning gaan uitgeven, dit zien we met name bij het college. De kosten voor raad en college dienen op zijn minst weer teruggebracht te worden naar die van 2018.

Financieel overzicht

Bedragen in miljoenen euro's

Uitgaven		
Belastingteruggave	19	
Versneld verduurzamen slechtste huizen	12	
Steunfonds voor het Arnhemse MKB	5	
Steun sport- en amateurverenigingen	2	
Energietoeslag studerende Arnhemmers	5	
Energietoeslag alle huishoudens tot 130%	1.5	
Onvoorzien	2	
ID kaart prijsverhoging terugdraaien	0.5	structureel
Belastingverlaging huishoudens (laag & midden)	10	structureel

Dekking		
Rijksgezelschappen	10	
Stadstheater	30	
Klimaatfonds	5	
Taakstelling raad en stadsbestuur	1	structureel
Benutten belastingruimte vastgoedsector	10	structureel

Motie

Pak onze energie terug

Constaterende dat:
-Het warmtenet in Arnhem is geprivatiseerd als gevolg van een politiek besluit,
-Vattenfall, het Zweeds staatsbedrijf dat het Arnhemse warmtenet beheert heeft besloten om de prijzen met 35% te verhogen, terwijl tegelijkertijd het bedrijf bijna een miljard winst heeft gemaakt in de eerste helft van het jaar, en dat die winst niet ten behoeve van Arnhemmers wordt ingezet,

Overwegende dat:
-Energie een basisvoorziening is die thuis hoort in publieke handen, zodat Arnhemmers ook zeggenschap hebben over hun energie,
-Veel Arnhemmers door de prijsstijgingen de rekeningen niet meer kunnen betalen,
-Maatregelen als energietoeslagen ertoe leiden dat de energieprijzen hoog kunnen blijven, en daarmee ook de winsten van energiebedrijven worden gespekt met publiek geld,
-Maatregelen die nu worden genomen om de energieprijzen betaalbaar te houden voor Arnhemmers hand in hand moeten gaan met maatregelen die ervoor zorgen dat Arnhemmers in de toekomst niet weer in de problemen komen door gestegen prijzen,

Draagt het college op
Ervoor te zorgen dat het warmtenet weer in publieke handen komt en niet wordt overgelaten aan de markt,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Geen afsluitingen van gas en energie

Constaterende dat:
-Veel Arnhemmers door de prijsstijgingen de energierekening niet meer kunnen betalen,
-De effecten van het voorgenomen prijsplafond nog niet duidelijk zijn, maar dat ook het prijsplafond voor veel Arnhemmers een forse stijging van de energierekening betekent,
-Veel Arnhemmers in een slecht geïsoleerd (huur)huis weinig mogelijkheden hebben om hun energieverbruik omlaag te brengen, anders dan in de kou zitten
-Energiearmoede ook al voor de prijsstijgingen in Arnhem een groot probleem was voor veel huishoudens,

Overwegende dat
-Energie, kunnen koken, warm douchen en je huis verwarmen een basisvoorziening is, en het ontnemen van deze basisvoorziening grote gevolgen heeft voor mensen en gezinnen,
-Dat de effecten van maatregelen voorgenomen door het rijk nog niet duidelijk zijn, maar dat dat geen belemmering is om uit te spreken dat geen Arnhemmer mag worden afgesloten van energie,

Draagt het college op
Ervoor te zorgen dat geen enkele Arnhemmer door betalingsachterstanden wordt afgesloten van energie,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Geen huisuitzettingen door betalingsachterstanden

gehoord de beraadslagingen,

Constaterende dat:
-Veel Arnhemmers door de prijsstijgingen de rekeningen niet meer kunnen betalen,
-De effecten van het voorgenomen maatregelen van dit kabinet nog niet duidelijk zijn, maar duidelijk is dat voor dit en volgend jaar de prijsstijgingen niet volledig gecompenseerd zullen worden,
-Veel Arnhemmers al problemen hadden om rond te komen, ook voordat de prijzen stegen,

Overwegende dat
-Als huurachterstanden ontstaan door betalingsproblemen het risico op huisuitzetting ontstaat,
-Huisuitzettingen grote invloed hebben op de levens van mensen en gezinnen, dat problemen die er zijn daardoor vele malen erger worden, dat kinderen uit huis dreigen worden geplaatst als er geen huis meer is, en dat deze gevolgen zoveel mogelijk voorkomen moet worden,

Draagt het college op
Ervoor te zorgen dat geen enkele Arnhemmer door betalingsachterstanden uit huis wordt gezet,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Bevries de huren in Arnhem

Constaterende dat:
-Veel Arnhemmers door de prijsstijgingen de rekeningen niet meer kunnen betalen,
-De effecten van het voorgenomen maatregelen van dit kabinet nog niet duidelijk zijn, maar duidelijk is dat voor dit en volgend jaar de prijsstijgingen niet volledig gecompenseerd zullen worden,
-Veel Arnhemmers al problemen hadden om rond te komen, ook voordat de prijzen stegen,

Overwegende dat
-Ondanks de historisch gestegen prijzen ook op 1 juli dit jaar de sociale huren in Arnhem zijn verhoogd, terwijl ze het jaar daarvoor nog op initiatief van de SP en acties van huurders waren bevroren,
-Er een groot tekort is aan betaalbare woningen in Arnhem en het verhogen van de huren daar aan bijdraagt,

Draagt het college op
-Ervoor te zorgen dat de huren van sociale huurwoningen in Arnhem worden bevroren,
-Zich in te zetten voor het verlagen van de sociale huren in Arnhem,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Energietoeslag voor alle huishoudens tot 130% van de bijstandsnorm

Constaterende dat
-Huishoudens zonder kinderen met een inkomen tussen de 120% en 130% van de bijstandsnorm niet in aanmerking komen voor energietoeslag, zowel niet van de gemeente als door het Rijk in 2022 en 2023;
-De compensatie is bedoeld voor de laagste inkomens, maar deze groep van ongeveer 1600 huishoudens wordt niet meegenomen in de regeling;

Overwegende dat
-De voedselbanken een toename zien van maar liefst 15% van de mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank, dat dit veel mensen zijn met een modaal inkomen die dus zelfs geen eten meer kunnen kopen;
-Ook het Nibud steeds meer mensen ziet, met een laag en modaal inkomen, met financiële problemen;
-Er geen financiële bezwaren zijn om Arnhemmers in nood te helpen;

Roept het college op om
De eenmalige energietoeslag in 2022 en 2023 ook toe te kennen aan Arnhemmers zonder kinderen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Energietoeslag ook voor Arnhemmers die studeren

Constaterende dat:
-Zelfstandig wonende Arnhemmers met een laag inkomen met studiefinanciering niet in aanmerking komen voor energietoeslag omdat ze studeren,
-Studenten naast een fulltime studie maar beperkt kunnen werken en door het leenstelsel ook nog schuld opbouwen, en het risico lopen extra schulden op te bouwen,
-De Landelijke Studenten Vakbond alarm heeft geslagen over de financiële gevolgen voor studenten van de stijgende energierekening en een Meldpunt Energiearmoede heeft geopend,
-Studenten ook mensen zijn die in Arnhem wonen, die net zo goed rekeningen krijgen, die moeten betalen, en als dat niet lukt in de problemen komen,

Overwegende dat:
-Er inmiddels jurisprudentie is waaruit blijkt dat het uitsluiten van inwoners van regelingen omdat ze studeren juridisch niet mag,
-De gemeente de rechten van alle inwoners moet respecteren, en het niet moet laten aankomen op inwoners die rechtszaken moeten voeren tegen de gemeente om hun recht te halen,
-De Landelijke Studenten Vakbond oproept om studenten niet meer uit te sluiten van de regeling om energietoeslag toe te kennen,
-De voedselbanken een toename zien van maar liefst 15% van de mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank, dat dit veel mensen zijn met een modaal inkomen die dus zelfs geen eten meer kunnen kopen,
-Ook het Nibud steeds meer mensen ziet, met een laag en modaal inkomen, met financiële problemen,

Roept het college op om:
Arnhemmers die studeren niet uit te sluiten van regelingen die ook voor andere Arnhemmers gelden en dus de energietoeslag in 2022 en 2023 ook toe te kennen aan Arnhemmers die studeren en zelfstandig wonen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Lastenverlaging huurders en lage en middeninkomens door belastingruimte vastgoedsector te benutten

Constaterende dat
-De gemeente Arnhem de enige gemeente in Nederland is die de lokale lasten voor vastgoedpartijen de afgelopen jaren effectief heeft verlaagd door deze zelfs niet te indexeren met de inflatie,
-terwijl de lokale lasten voor de lage en middeninkomens in Arnhem afgelopen jaren fors zijn gestegen (afvalbelasting, ID-kaart),
-door prijsstijgingen steeds meer lage en middeninkomens financieel krap komen te zitten of in de problemen raken,

Draagt het college op
In de komende conceptbegroting de lokale lasten voor huurders en lage en middeninkomens aanzienlijk te verlagen en die van vastgoedpartijen aanzienlijk te verhogen

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

*zie ook tegenbegroting SP 2020-2023 ‘andere keuzes, keihard nodig’ - https://arnhem.sp.nl/sites/arnhem.sp.nl/files/attachments/tegenbegroting_sp_arnhem_2020-2023.pdf

Motie

Belastingteruggave Arnhemse huishoudens

Constaterende dat
-Door de prijsstijgingen van de boodschappen, de huren, de energie, en brandstof Arnhemmers hard worden geraakt,
-Het CPB becijferde dat 1,2 miljoen huishoudens in acute financiële nood dreigen te raken, en uit de nieuwe plannen van het kabinet en de Miljoenennota duidelijk is dat het kabinet dit maar ten dele gaat oplossen,
-De opeenstapeling van prijsstijgingen bij achterblijvende inkomsten grote groepen Arnhemmers hard raakt met lage en met middeninkomens,

Constaterende dat
-de maatregelen die het college voorstelt alleen gericht zijn op de allerlaagste inkomens en grote groepen lage inkomens en middeninkomens daar geheel buiten vallen,
-Een teruggave van belasting op korte termijn gerealiseerd kan worden en daarmee op korte termijn financiële verlichting biedt aan Arnhemmers,

Draagt het college op om
de raad met de hoogst mogelijke spoed een raadsvoorstel te doen toekomen waarmee de Arnhemse huishoudens een belastingteruggave wordt gegeven van 220 euro voor een eenpersoonshuishouden en 294 euro voor een meerpersoonshuishouden,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Help Arnhemse ondernemers

Constaterende dat

- Veel mensen worden geraakt door de hoge energierekening en de stijgende kosten in levensonderhoud,
- Inwoners en ondernemers hard geraakt worden,

Overwegende dat

- Ondernemers in tegenstelling tot bewoners, nog niet kunnen rekenen op een prijsplafond;
- Ondernemers de ruggengraat van de samenleving en onze economie zijn;
- Generieke oplossingen voor ondernemers door de gemeente niet te dragen zijn, maar maatwerk wel een oplossing kan bieden;
- De druk op ondernemers gigantisch is door de nasleep van Corona, de stijgende kosten als het gaat om bijvoorbeeld (lokale) belastingen, lonen en inkoopprijzen;
- Elk faillissement zorgt voor nog grotere zorgen over bestaanszekerheid.

Verzoekt het college

- Een fonds op te richten om Arnhemse ondernemers in het midden en kleinbedrijf die in de problemen komen als gevolg van de energieprijs en waarvan de onderneming in basis levensvatbaar is, te helpen;
- Dat fonds te vullen met 5 miljoen euro en dit te dekken uit het klimaatfonds;
- Hiermee maatwerk toe te passen voor ondernemers in het midden en kleinbedrijf, in het bijzonder Arnhemse familiebedrijven en kleine zelfstandigen, die zonder steun niet overleven.

Steffenie Pape VVD Arnhem
Klaartje Koorn CDA
Gerrie Elfrink SP
Gino Luurssen FVD
Nico Wiggers AOP

Motie

Ondersteun Arnhemse verenigingen

Constaterende dat
-Sport, muziek en andere Arnhemse verenigingen hard worden geraakt door de gestegen prijzen 1),
-Dat de gestegen prijzen ervoor zorgen dat verenigingen hun contributie zouden moeten verhogen,
-Dat de gestegen kosten ertoe leiden dat mensen keuzes moeten maken welke uitgaven ze wel of niet meer kunnen doen, en dat bv het Nibud al stelt dat sport en muziek dan als eerste afvallen,
-Dat nog onduidelijk is in hoeverre de maatregelen van het kabinet voor een energieplafond verenigingen helpt de kosten van energie omlaag te brengen,
-Dat veel verenigingen dit jaar al hebben moeten interen op hun reserves, omdat ze dit hele jaar al gestegen kosten hebben moeten betalen,

Overwegende dat
-Sport, muziek en andere verenigingen belangrijk zijn voor de gezondheid en het welzijn van Arnhemmers,
-De gemeente verantwoordelijkheid heeft voor de gezondheid, welzijn en ontwikkeling van Arnhemmers en een actief verenigingsleven daar aan bijdraagt,
-Een deel van de Arnhemmers, met name kinderen, helemaal dreigen af te haken van de activiteiten die ze nu doen,
-Het van belang is ervoor te zorgen dat alle Arnhemmers ondanks de gestegen prijzen kunnen blijven deelnemen aan sport, muziek en andere verenigingsactiviteiten,

Roept het college op
Om zo snel als mogelijk en in ieder geval dit jaar een fonds van 2 miljoen euro op te richten voor Arnhemse verenigingen om te voorkomen dat de contributie verhoogd wordt, en aan degenen die door de gestegen kosten dreigen af te haken een lagere of geen contributie aan te kunnen bieden,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

1)
https://www.rtlnieuws.nl/economie/bedrijven/artikel/5318103/dure-energie-raakt-sportclubs-contributie-omhoog-consumpties

Motie

Snel aanpakken van de slechtste huizen

Constaterende dat
-Veel Arnhemmers nog steeds afhankelijk zijn van huizen die niet goed geïsoleerd zijn, maar waar zij zelf niet de aanpassingen kunnen doen die nodig zijn,
-Dat dit leidt tot grote energiearmoede, in sommige Arnhemse wijken zelf bij een op de 5 huishoudens, al voor de energieprijs steeg,
-Dat de prijsstijgingen voor deze gezinnen, ook met de maatregelen van het kabinet en met de voorgenomen maatregelen door de gemeente Arnhem, zullen betekenen dat deze Arnhemmers in grote acute financiële problemen dreigen te komen of al zitten,
-Een derde van de kinderen in onze stad opgroeit in een ziekmakende woning en dit grote gevolgen voor de gezondheid nu en later kan betekenen,

Overwegende dat:
-Het aanpakken van de slechtste woningen door isolatie en verduurzaming het energieverbruik in deze woningen drastisch terugbrengt, en daarmee ook de energierekening,
-De aanpak van slecht geïsoleerde woningen de meest effectieve klimaatmaatregel is,

Draagt het college op:
Versneld de slechtste woningen in Arnhem aan te pakken en daarmee een einde te maken aan energieverslindende huizen, hoge energierekeningen en schimmelwoningen, en daarvoor per direct 12 miljoen euro uit te trekken,

En gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP

Motie

Arnhemse ID-kaart prijsverhoging terugdraaien

constaterende dat,
-Door de prijsstijgingen van de boodschappen, de huren, de energie, en brandstof Arnhemmers hard worden geraakt,
-Het CPB becijferde dat 1,2 miljoen huishoudens in acute financiële nood dreigen te raken, en uit de nieuwe plannen van het kabinet en de Miljoenennota duidelijk is dat het kabinet dit maar ten dele gaat oplossen,

overwegende dat,
-De prijs van de goedkope ID-kaart is verhoogd van 27 euro in 2020 naar tot op dit moment 62,90 euro,
-Ook voor mensen met een Gelrepas de ID-kaart momenteel maar liefst 39,20 euro kost en veel gezinnen dit echt niet meer kunnen betalen,
-Het niet past om Arnhemmers onnodig hoge lasten op te leggen, juist in deze tijd van financiële nood,
-Eerder in het coalitieakkoord 2018-2022 is afgesproken dat de leges niet stijgen, en dat dit toch is gebeurd, door een forse prijsverhoging van de ID-kaart, en dat die prijsverhoging tot de dag van vandaag is doorgevoerd,
-Er geen belemmeringen zijn om de prijs van de ID-kaart weer te verlagen en de verhoging terug te draaien,

draagt het college op,
de raad z.s.m. een voorstel te doen toekomen waarin de prijsverhoging van de ID-kaart wordt teruggedraaid,

en gaat over tot de orde van de dag.

Elfrink, Dobbe, SP